

การปรับปรุงมาตรการทางกฎหมายการแจ้งเตือนสินค้าไม่ปลอดภัยประเภทที่ไม่ใช่อาหาร
เพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค

IMPROVEMENT OF LEGAL ALERT SYSTEM FOR DANGEROUS NON-FOOD
PRODUCTS

อนุพงศ์ รุ่งน้อย

Anupong Rungnoy

นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการค้าระหว่างประเทศ
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ : anuggez@gmail.com

Graduate student of Master of Laws Program in International Trade Regulation, Faculty of law,
Thammasat University. Email address : anuggez@gmail.com

Received : June 12, 2019

Revised : June 21, 2019

Accepted : June 26, 2019

บทคัดย่อ

การตรวจสอบความไม่ปลอดภัยของสินค้าภายในช่วงเวลาที่นำเข้าสู่ท้องตลาดบางครั้งไม่สามารถตรวจพบได้ สาเหตุมาจากช่องว่างของมาตรการคุ้มครองผู้บริโภคก่อนการซื้อขาย เช่น การกำหนดมาตรฐานสินค้า การให้ข้อมูลด้านฉลากไม่ครอบคลุมเพียงพอ จึงต้องหามาตรการที่สามารถคุ้มครองผู้บริโภคได้แม้สินค้าจะตกไปอยู่ในความครอบครองของผู้บริโภคแล้ว โดยการแจ้งเตือนสินค้าไม่ปลอดภัย แต่กฎหมายในปัจจุบันยังไม่มีข้อกำหนดที่ชัดเจนมากพอที่จะใช้ให้เกิดการแจ้งเตือนภัยสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเห็นควรปรับปรุงมาตรการทางกฎหมายดังกล่าวไปในแนวทางเดียวกับมาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศ คือ สหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกา เช่น การกำหนดขอบเขตและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่, การเก็บข้อมูลสินค้า, การจัดประเภทความเสี่ยงที่ต้องแจ้งเตือน เป็นต้น

คำสำคัญ

กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค, สินค้าไม่ปลอดภัย, การแจ้งเตือน

ABSTRACT

To check hazard of products during launching to the market, sometime, cannot be performed due to the gap issue of consumer protection measure before purchasing and selling, such as imposing the product standard and not providing sufficient information on labels. Therefore, it must find the measure that can protect consumers even though they have bought products already by warning unsafe products. On the other hand, nowadays, the law has no such clear regulation that could warn unsafe products effectively. Thus, it was accepted that the law should be improved and conform to the international law like European Union and the United States laws. For example, there are implementation that imposes the boundary and duty of officials, collection of product information, and classification of the level of hazard which required to have warning.

Keywords

Consumer Protection Law, Dangerous goods, Notifications

บทนำ

แนวคิดด้านพฤติกรรมผู้บริโภคในการซื้อสินค้า (consumer buying behavior) คือการพิจารณาปัจจัยที่ส่งผลมาจากตัวสินค้าเองโดยตรง ที่เป็นผลมาจากการกระทำและกระบวนการตัดสินใจของคนแต่ละคนในการที่จะค้นหา (searching) การซื้อ (purchasing) การประเมินและการดำเนินการต่าง ๆ (disposing) จึงได้มุ่งเน้นกับการให้ความสำคัญที่เกี่ยวข้อง (involvement) ของผู้บริโภคก่อนตัดสินใจซื้อสินค้า¹ อธิบายได้ว่าการที่ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับการซื้อสินค้าชนิดใด ๆ ในแต่ละครั้งอาจไม่เท่ากัน โดยเมื่อผู้บริโภคซื้อสินค้าก็ต้องหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินค้าที่ซื้อระดับการหาข้อมูลขึ้นอยู่กับสินค้าและปัจจัยต่าง ๆ แบ่งได้ 2 ระดับ

(1) การซื้อสินค้าที่ต้องใช้สิ่งประกอบการตัดสินใจต่ำ (low involvement) ได้แก่การซื้อสินค้าประจำวัน ไม่มีราคาสูง ไม่มีผลทางสุขภาพมากนักและไม่ได้ใช้เทคโนโลยีทำให้สามารถตัดสินใจได้ง่าย ไม่ต้องหาข้อมูลเกี่ยวกับสินค้ามาก เช่น อาหาร ขนม สบู่ ยาสีฟัน เสื้อผ้า สิ่งเหล่านี้ผู้บริโภคอาจตัดสินใจซื้อโดยไม่สนใจหรือข้อมูลรายละเอียดใด ๆ มากนัก เพราะหากซื้อมาแล้วไม่ถูกใจก็อาจทิ้งและซื้อใหม่ได้ ในการพิจารณาแนวคิดด้านสิ่งประกอบการตัดสินใจต่ำ ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อได้เร็วไม่ต้องไตร่ตรองมาก การตัดสินใจซื้อสินค้าแบบนี้มักเกิดขึ้นจากการซื้อของในร้านค้าเป็นการตัดสินใจ ณ จุดซื้อ ผู้บริโภคได้จับต้องสินค้า มาตรการที่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อมูลแก่ผู้บริโภค เช่น มาตรการคุ้มครองด้านฉลาก จึงใช้ได้ผลเพียงพอต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค

สุขภาพสูง มีราคาแพง มีความสำคัญ หรือเป็นสินค้าเทคโนโลยีสูง ผู้บริโภคต้องพิจารณาด้วยความรอบคอบ ตั้งใจหาข้อมูลให้ความสำคัญกับสินค้ามากเพราะอาจเกี่ยวข้องกับชีวิต สุขภาพ มีมูลค่าสูง การตัดสินใจจึงต้องใช้เวลาและอาจมีการตัดสินใจร่วมกับผู้เกี่ยวข้องอื่น มีข้อมูลที่ผู้บริโภคต้องการใช้ในการตัดสินใจเป็นจำนวนมากและเป็นรายละเอียดทางเทคนิคของสินค้า เช่น การซื้อยารักษาโรคที่ร้ายแรง การซื้อรถยนต์ ข้อมูลเหล่านี้เป็นสิ่งที่ยากแก่การเข้าใจของผู้บริโภค จึงต้องการแหล่งอ้างอิง หรือให้การรับรองสินค้าที่มีความน่าเชื่อถือ มาตรการที่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อมูลแก่ผู้บริโภค เช่น เครื่องหมายรับรองคุณภาพสินค้า หรือการให้คำรับรองการตรวจสอบสินค้าจากหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลความปลอดภัยของสินค้า จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยในการตัดสินใจแก่ผู้บริโภค

ปัจจัยสำคัญอันส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงความเกี่ยวข้องของการตัดสินใจ (factor affect the involvement) ที่สืบเนื่องมาจากพฤติกรรมของบุคคลในการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับสินค้า (searching) หรือเกี่ยวกับความสนใจและให้ความสำคัญ (involvement) ที่ผู้บริโภคมีต่อสินค้าที่ตนจะตัดสินใจซื้อมีเปลี่ยนแปลงไป เมื่อผู้บริโภคได้รับข้อมูลของสินค้าที่กำลังพิจารณาเลือก² พฤติกรรมที่ว่าคือการที่ผู้บริโภคในยุคปัจจุบันให้ความสำคัญกับการหาข้อมูลอย่างมาก จากการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคของกลุ่มประเทศอาเซียน³ พบว่ามีพฤติกรรมในการซื้อสินค้าดังนี้

96% ศึกษารายละเอียดข้อมูลสินค้าก่อนการตัดสินใจซื้อ

86% ศึกษารายละเอียดข้อมูลสินค้ามากกว่า 1 ช่องทาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2-3 ช่องทาง

64% เชื่อความคิดเห็น (Comment) และการทดสอบสินค้า (Review) ของบุคคลอื่น ๆ ทางโซเชียลมีเดีย

46% แบ่งปัน (Share) ประสบการณ์ทดลองใช้สินค้าแก่ผู้อื่น

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงเป็นสิ่งที่ทำให้เห็นว่าข้อมูลที่ผู้บริโภคได้รับเป็นสิ่งสำคัญที่เป็นตัวตัดสินใจว่าจะซื้อสินค้านั้นหรือหลีกเลี่ยงไปซื้อสินค้าอื่น แต่คำถามที่สำคัญคือข้อมูลที่ผู้บริโภคได้รับทราบไม่ว่าจะมาจากตัวผู้ประกอบการเองหรือจากบุคคลอื่น ๆ จะมีความเชื่อถือได้หรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลของสินค้าที่มีความเกี่ยวข้องในเรื่องของความปลอดภัยจากการใช้สินค้าดังเหตุผลที่จะได้กล่าวต่อไปนี้

2. มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการให้ข้อมูลสินค้า

¹ Gilbert D. Harrell, *Marketing : Connecting with Customers*, (New Jersey : Prentice Hall, 2545), p.202

² ฉัตรยาพร เสมอใจ, *พฤติกรรมผู้บริโภค*, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน), 2550), น. 18

³ ผู้จัดการออนไลน์, “กูรู” ชี้ช่องลงทุนอาเซียน ไทยตลาด 7.7 แสนล้านเหรียญ,” สืบค้นเมื่อวันที่ 26 เมษายน 2562, จาก <https://mgronline.com/business/detail/958000049674>

การมุ่งแข่งขันในระบบกลไกตลาดในภาคธุรกิจที่มุ่งเน้นที่จะรักษาประโยชน์ทางเศรษฐกิจของผู้ประกอบธุรกิจเป็นหลัก ในบางครั้งการให้ข้อมูลสินค้าจึงมักจะละเอียดที่จะให้ความคุ้มครองแก่ผู้บริโภคอย่างเพียงพอด้วยความขัดแย้งทางผลประโยชน์เกิดขึ้นระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจกับผู้บริโภค

เหตุปัจจัยที่กล่าวข้างต้นทำให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางด้านข้อมูลระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบธุรกิจ (asymmetric information) ในการซื้อสินค้าหลายประเภท ที่ทำให้ผู้บริโภคไม่สามารถหยั่งรู้ ไม่ไว้วางใจข้อมูลคุณภาพของสินค้าที่ผู้ประกอบการเป็นฝ่ายนำเสนอ เมื่อผู้บริโภคไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าที่เพียงพอยอมทำให้ผู้ขายอาจเอาเปรียบผู้บริโภคได้ เพื่อที่จะแก้ไขปัญหา รัฐจึงมีความชอบธรรมที่จะเข้าแทรกแซงการให้ข้อมูลของประกอบการธุรกิจ โดยกำหนดหน้าที่ในการควบคุมให้ผู้ขายผู้ผลิต หรือจัดจำหน่ายสินค้าจะต้องให้ข้อมูลที่เกี่ยวกับตัวสินค้านั้น ๆ เพื่อประกอบการตัดสินใจซื้อสินค้าด้วยมาตรการดังต่อไปนี้

2.1 การให้ข้อมูลมาตรฐานสินค้า (Standard)

วิธีการให้ข้อมูลมาตรฐานสินค้าคือ⁴ ก่อนที่จะนำสินค้าออกวางจำหน่ายหรือนำออกสู่ตลาดนั้น ผู้ผลิตมักจะต้องขออนุญาตจากหน่วยงานผู้มีส่วนาก่อน เพื่อตรวจสอบว่าสินค้านั้น ๆ เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดหรือไม่ ซึ่งมาตรฐานสามารถสินค้าสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทได้แก่ (1) มาตรฐานบังคับ (compulsory) คือ การที่กฎหมายกำหนดให้สินค้าต้องเป็นไปตามมาตรฐาน โดยบังคับผู้ประกอบการจะต้องผลิต นำเข้าและจำหน่ายแต่สินค้าที่เป็นไป ตามมาตรฐานแล้วเท่านั้น ซึ่งจะต้องมีเครื่องหมายมาตรฐานบังคับติดแสดงไว้ทุกหน่วยเพื่อแสดงว่าสินค้านั้นได้ผ่านการตรวจสอบรับรองแล้วตามกฎหมาย เช่น มาตรฐานสินค้าอุตสาหกรรม (มอก.) เป็นต้น (2) มาตรฐานโดยความสมัครใจ (voluntary) คือ การรับรองคุณภาพสินค้าที่มีการกำหนดมาตรฐานของสินค้านั้นไว้แล้ว ซึ่งผู้ประกอบการสามารถยื่นขอการรับรองคุณภาพโดยสมัครใจ (มาตรฐานทั่วไป) เพื่อการพัฒนาคุณภาพของสินค้า ให้เป็นไปตามเกณฑ์กำหนดในมาตรฐาน เพื่อเป็นหลักประกันให้กับผู้บริโภค หรือผู้ซื้อว่าสินค้านั้นมีคุณภาพ มีความปลอดภัยคุ้มค่า และเหมาะสมกับราคา เช่น มาตรฐานประสิทธิภาพการใช้พลังงานขั้นสูง (high efficiency performance standards)⁵ หรือที่รู้จักในชื่อ ฉลากประหยัดไฟเบอร์ 5 รับรองโดยการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เป็นต้น

มาตรฐานการให้ข้อมูลสินค้าจึงเป็นสิ่งที่ผู้ผลิตเชื่อว่าจะเป็นการเพิ่มยอดขายเพราะผู้บริโภคจะเลือกซื้อสินค้าที่มีมาตรฐานด้วยความเชื่อมั่นในคุณภาพ การสร้างความน่าเชื่อถือในสินค้าจึงแสดงออกด้วยมาตรฐานสินค้า (product standard) โดยเมื่อผู้บริโภคเห็นข้อมูลมาตรฐานสินค้าที่ติดอยู่บนสินค้า (output) ก็จะเข้าใจได้ทันทีทันใดว่าสินค้านั้น ๆ ได้มาตรฐานมีคุณภาพตามที่หน่วยงานผู้ออกมาตรฐานกำหนด

2.2 การควบคุมข้อมูลด้านการโฆษณา

โฆษณาเป็นพฤติกรรมทางธุรกิจที่ส่งผลต่อผู้บริโภคพร้อม ๆ กันกับกระทบต่อผู้ประกอบการที่เป็นคู่แข่งทางการค้า เพราะหากข้อความในโฆษณาเป็นเท็จหรือเกินความจริงจะทำให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้า รูปแบบของการโฆษณาจึงต้องไม่ใช่ข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม ไม่ว่าจะเป็นข้อความที่เกี่ยวกับแหล่งกำเนิด สภาพ ลักษณะของสินค้าตลอดจนการส่งมอบ การจัดหา หรือการใช้สินค้า⁶ รัฐจึงต้องเข้ามากำกับดูแลการโฆษณา

2.3 การให้ข้อมูลด้านฉลาก

วิธีเลือกซื้อสินค้าของผู้บริโภคส่วนใหญ่มักเลือกโดยพิจารณาจากยี่ห้อ สี สันรูปแบบที่สวยงามแปลกตาของสินค้าหรือภาชนะที่บรรจุ ส่งผลให้อาจได้รับสินค้าที่ไม่มีคุณภาพไม่เป็นไปตามมาตรฐาน ไม่สามารถใช้งานได้

⁴ สุขุม ศุภนิติย์, คำอธิบายกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556), น.126

⁵ สำนักส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน, คู่มือมาตรฐานและฉลากประสิทธิภาพพลังงานของไทย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน, 2555), น.13

⁶ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาตรา 22

คุ้มครองและปลอดภัย การคุ้มครองผู้บริโภคด้านฉลากจึงเป็นการออกกฎหมายโดยรัฐเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค หลักการคุ้มครองด้านฉลากเป็นเรื่องของข้อเท็จจริงที่ติดอยู่กับตัวสินค้า ภาชนะบรรจุ หีบห่อบรรจุสินค้า หรือในเอกสารคู่มือสำหรับใช้ประกอบกับสินค้า⁷ เพื่อผู้บริโภคสามารถพิจารณาทำความเข้าใจก่อนการบริโภค โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับสาระสำคัญของสินค้า แหล่งผลิตหรือนำเข้าสินค้า ราคา ปริมาณ วิธีใช้ ข้อแนะนำ ค่าเตือน หรือข้อความใด ๆ เพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค

การให้ข้อมูลสินค้าผ่านมาตรการเครื่องหมายรับรองมาตรฐานสินค้า การโฆษณา และข้อมูลฉลากสินค้า มาตรการทั้ง 3 เป็นมาตรการที่มีลักษณะป้องกัน (preventive measures) หรือมาตรการก่อนการซื้อขาย (pre-sales measures) แต่การให้ข้อมูลเกี่ยวกับชำรุดบกพร่องและความปลอดภัยของสินค้าในทางปฏิบัติ โดยเฉพาะสินค้าประเภทที่ใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการออกแบบขั้นสูง เมื่อพิจารณาภายในช่วงเวลาที่นำสินค้าเข้าสู่หมุนเวียนในท้องตลาด (The time when the product was put into circulation) บางครั้งอาจไม่สามารถตรวจพบความไม่ปลอดภัยของสินค้าได้⁸ หรือวิหยาการในขณะที่ผลิตสินค้านั้นไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าความชำรุดบกพร่องนั้นจะเกิดขึ้น (State of the art) ดังพบเห็นตัวอย่างได้จากข่าวที่ปรากฏให้เห็นว่าเกิดเหตุแบตเตอรี่ระเบิดและไฟไหม้ขณะชาร์จในโทรศัพท์มือถือซึ่งใช้เทคโนโลยีที่ดีที่สุดในขณะนั้นการผลิตและออกวางจำหน่าย⁹

การคุ้มครองความปลอดภัยก่อนที่สินค้าจะตกไปอยู่ในความครอบครองของผู้บริโภคหรือก่อนที่ผู้บริโภคจะนำสินค้าไปใช้งานเกิดความเสียหายจึงต้องกระทำอยู่ตลอดเวลาไม่สามารถหยุดได้ แม้กระทั่งสินค้านั้น ๆ จะผ่านการรับรองมาตรฐานแล้วก็ไม่เป็นเหตุยกเว้น ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีมาตรการให้ข้อมูลสินค้าเพื่อแก้ไขปัญหา (problem-solving measures) หรือมาตรการหลังการขาย (post-sales measures) คือ การแจ้งเตือนให้ข้อมูลสินค้าไม่ปลอดภัยดังจะได้อธิบายต่อไปนี้

3. แนวคิดเกี่ยวกับมาตรการแจ้งเตือนสินค้าไม่ปลอดภัยเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค

สิทธิในการได้ข้อมูลด้านความปลอดภัยจากการใช้สินค้าเป็นหลักที่เกิดขึ้นเพื่อแก้ไขความไม่เท่าเทียมระหว่างผู้ประกอบการกับผู้บริโภคเพราะสินค้าบางชนิดไม่สามารถทราบได้เลยว่าตัวสินค้านั้นมีความชำรุดบกพร่องหรือไม่ ด้วยองค์ความรู้ในขณะนั้น มาตรการแจ้งเตือนภัยสินค้าไม่ปลอดภัยจึงเป็นมาตรการที่นอกจากจะเป็นการช่วยให้การคุ้มครองผู้บริโภคด้วยกลไกทางกฎหมายของภาครัฐสามารถดำเนินมาตรการด้านความปลอดภัยแก่ผู้บริโภค เช่น ชะลอการนำเข้า ห้ามการวางจำหน่าย ทำลายสินค้านั้นทิ้ง หรือใช้มาตรการเรียกคืนสินค้าเพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง เปลี่ยน ชดใช้ราคาให้กับผู้บริโภคได้อย่างทันท่วงทีเมื่อมีการตรวจพบว่าสินค้าที่จำหน่ายในท้องตลาดมีความไม่ปลอดภัย

การแจ้งเตือนสินค้าไม่ปลอดภัยโดยปกติจะถูกดำเนินการโดยตัวผู้ประกอบการเองโดยสมัครใจ เพราะตัวผู้ประกอบการย่อมเป็นผู้ที่สามารถรู้ได้ดีที่สุดว่าสินค้าที่ผลิตขึ้นมานั้นมีความปลอดภัยหรือไม่ เนื่องจากมีผู้เชี่ยวชาญอุปกรณ์เครื่องมือในการตรวจสอบและรู้เทคโนโลยีขั้นตอนการผลิตที่นำมาใช้เป็นอย่างดี จึงควรมีการแจ้งเตือนภัยสินค้าไม่ปลอดภัยจากผู้ประกอบการส่งไปถึงผู้บริโภค แต่ไม่ใช่สภาพบังคับทางกฎหมายที่ต้องทำ หากเป็นผู้ประกอบการที่ดำเนินกิจการโดยไม่คำนึงถึงผู้บริโภค การแจ้งเตือนถึงความปลอดภัยของสินค้านั้นก็ไม่อาจเกิดขึ้นได้

การแจ้งเตือนสินค้าไม่ปลอดภัยตามความสมัครใจในบางกรณีก็ทำให้เกิดปัญหาด้านการรับรู้ของผู้บริโภค ที่สืบเนื่องมาจากความถูกต้องเชื่อถือได้ของข้อมูลความปลอดภัยของสินค้าและแหล่งที่มาของข้อมูล โดยเฉพาะในยุคของเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) ที่ทุกคนสามารถส่งข่าวสารให้ผู้อื่นได้รับทราบได้ง่ายและรวดเร็ว ยิ่ง

⁷ ประกาศคณะกรรมการว่าด้วยฉลาก เรื่อง ลักษณะของฉลากสินค้าที่ควบคุมฉลาก พ.ศ. 2541 ข้อ 3 (ราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 115 ตอนพิเศษ 92 ง วันที่ 9 ตุลาคม 2541)

⁸ Kiliaan van Wees and Karel Brookhuis, *Product liability for ADAS : legal and human factors perspective*, (European Journal of Transport and Infrastructure Research 4(5), 2548), p.360.

⁹ ไทยรัฐออนไลน์, “ซัมซุงจ่อเรียกคืน กาแลคซี โน้ต 7 ในไสมขาว-ทั่วโลก เจอปัญหาเครื่องระเบิด,” สืบค้นเมื่อวันที่ 2 กันยายน 2561, จาก <http://www.thairath.co.th/content/710385>.

ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อด้านลบที่จะเกิดขึ้นกับผู้ประกอบธุรกิจ ที่เกิดจากการเผยแพร่ข่าวโดยเจตนา หรือไม่เจตนา ทำลายชื่อเสียงทำให้เกิดความเสียหาย ความตื่นตระหนกทำลายระบบการคำนวณนำมาซึ่งการฟ้องร้อง

การแจ้งเตือนภัยสินค้าไม่ปลอดภัยตามความสมัครใจที่ประสบปัญหาบางประการจนทำให้การแจ้งเตือนภัย เป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ รัฐจึงต้องกำหนดให้การแจ้งเตือนสินค้าไม่ปลอดภัยเป็นมาตรการทางกฎหมายเพื่อ คัดกรองความปลอดภัยของผู้บริโภค มีลักษณะบังคับใช้กับทั้งภาครัฐและผู้ประกอบธุรกิจให้ต้องปฏิบัติตาม เพื่อให้ เกิดความมั่นใจว่าการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้แก่ผู้บริโภคและหน่วยงานของรัฐ เพื่อที่จะได้ดำเนินการได้อย่าง ทันท่วงที เมื่อมีการตรวจพบว่าผลิตภัณฑ์ที่วางตลาดอยู่นั้นอาจก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพและ ความปลอดภัยของผู้บริโภค

มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเตือนสินค้าไม่ปลอดภัย โดยรูปแบบมีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบ กลไกตลาด (Market Force) เพราะผลจากมาตรการดังกล่าวเป็นการเผยแพร่ข้อความอันส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ ของสินค้าในด้านของอันตรายเป็นเหตุผลสำคัญต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภค นำมาซึ่งการเสียชื่อเสียงที่มีการ ผลิตหรือจำหน่ายในนามแห่งเครื่องหมายการค้า นั้น ๆ อย่างร้ายแรง ดังจะได้พูดถึงประเด็นทางข้อเท็จจริงและข้อ กฎหมายที่ทำให้การแจ้งเตือนสินค้าไม่ปลอดภัยดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

4. ปัญหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการตรวจพบความอันตรายของสินค้า

ความบกพร่องที่เกิดขึ้นในตัวสินค้า อันเป็นเหตุให้สินค้านั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัยเป็นปัญหาข้อเท็จจริง อาจเกิดขึ้นได้หลายประเภทหลากหลายรูปแบบไม่อาจกำหนดให้เกิดความชัดเจนได้¹⁰ เพราะต้องพิจารณาลักษณะ ของความบกพร่องที่เกิดขึ้นจากตัวสินค้าเองแล้วยังต้องคำนึงถึง สภาพการใช้งานตามปกติหรือสภาวะอันคาดหมาย ได้ตามเหตุผลอันสมควรในการใช้งานตามแต่ละประเภทของชนิดสินค้า อายุความคงทน ข้อกำหนดเกี่ยวกับการใช้งาน การติดตั้งและการบำรุงรักษา ผลกระทบต่อสินค้าอื่น หากมีเหตุอันควรคาดหมายได้ว่าสินค้านั้นจะถูกนำไปใช้ร่วมกัน สินค้าอื่น รวมถึงองค์ความรู้และประสบการณ์ของผู้บริโภคที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงเมื่อมีการใช้สินค้าโดยเฉพาะเด็กและผู้สูง วัย

การกำกับดูแลความปลอดภัยสินค้าของประเทศต่าง ๆ จึงเห็นว่า ความบกพร่องของสินค้า หมายถึง สินค้าที่ ขาดความปลอดภัย ส่วนรายละเอียดว่าอย่างไรจึงจะเป็นสินค้าที่ขาดความปลอดภัยนั้นอาจจะแตกต่างกันไปใน รายละเอียดของกฎหมายภายในแต่ละประเทศ¹¹ เช่น กรณีสินค้าไฟแช็คที่ผลิตได้มาตรฐานอุตสาหกรรมของประเทศไทย ไม่มีข้อกำหนดให้จะต้องมีการออกแบบอุปกรณ์ป้องกันและทนทานต่อการใช้งานของเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 5 ปี (Child Resistance) เพื่อป้องกันเด็กเล็กไม่ให้นำไฟแช็คไปจุดเล่นแล้วก่อให้เกิดไฟไหม้ แตกต่างจากในสหภาพยุโรปที่มีข้อกำหนดเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้าไฟแช็คว่า การออกแบบและการผลิตจะต้องทำด้วยประการที่เด็กจะไม่สามารถใช้ งานกลไกได้ โดยมีเงื่อนไขว่ากลไกของไฟแช็คจะต้องไม่ทำงานหากถูกใช้โดยเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 5 ปี ได้ใช้แรงกระทำ ต่อกลไกของไฟแช็คต้องไม่ทำให้เกิดประกายไฟขึ้น ดังนั้นไฟแช็คที่ผลิตได้มาตรฐานอุตสาหกรรมของประเทศไทยถือ ว่าไม่ปลอดภัยในความหมายของมติการคุ้มครองผู้บริโภคตามกฎหมายของสหภาพยุโรป

5. ปัญหาข้อกฎหมายการแจ้งเตือนสินค้าไม่ปลอดภัยประเภทที่ไม่ใช่อาหาร

การแจ้งเตือนสินค้าไม่ปลอดภัยของไทยจะต้องอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติที่มุ่งเน้นจะกำกับดูแลความ ปลอดภัยของสินค้าเป็นรายชนิด (Vertical Legislation) และเพื่อแก้ไขปัญหาละเอียดของสินค้าหลายอย่างไม่ได้รับ การดูแลโดยมีพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ที่ครอบคลุมสินค้าที่ผู้บริโภคใช้สอยได้ทั้งหมด (Horizontal legislation) ซึ่งกฎหมายทั้ง 2 แบบได้มีข้อกำหนดอันเกี่ยวข้องกับมาตรการแจ้งเตือนภัยสินค้าไม่ ปลอดภัยประเภทสินค้าที่ไม่ใช่อาหาร ดังมีปรากฏอยู่ในกฎหมายที่กำกับดูแลสินค้าดังตารางต่อไปนี้

¹⁰ สุทธิณี บริสุทธิธรรม, “มาตรการเรียกคืนสินค้าเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะ นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2554), น.30

¹¹ อนันต์ จันทร์โอการ, กฎหมายการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากสินค้า, (กรุงเทพมหานคร : โครงการตำรา และเอกสารประกอบการสอนคณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2559), น.117

กฎหมาย	มาตรา	ขั้นตอน	เนื้อหา
พระราชบัญญัติ ยา พ.ศ. 2510	91 (2)(3)	ตรวจสอบ	ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำผิดอาจนำยาในปริมาณพอสมควรไปเป็นตัวอย่างเพื่อตรวจสอบหรือวิเคราะห์
	91 (4)	แจ้งเตือน	ประกาศผลการตรวจสอบหรือวิเคราะห์คุณภาพของยา ที่นำไปตรวจสอบ ให้ประชาชนทราบ โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์แก่การคุ้มครองความปลอดภัยของผู้ใช้ยา
พระราชบัญญัติ เครื่องมือแพทย์ พ.ศ. 2551	61 (2)(4)	ตรวจสอบ	ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้อาจ นำเครื่องมือแพทย์ในปริมาณพอสมควรไปเป็นตัวอย่างเพื่อตรวจสอบหรือวิเคราะห์
	55 (4)	แจ้งเตือน	เมื่อปรากฏว่าเครื่องมือแพทย์ใดไม่ปลอดภัยในการใช้ อาจจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพให้เลขาธิการมีอำนาจประกาศผลการตรวจสอบหรือวิเคราะห์เครื่องมือแพทย์ ให้ประชาชนทราบโดยเร็ว และในกรณีที่เลขาธิการเห็นสมควรให้แจ้งผู้เกี่ยวข้องทราบด้วย
พระราชบัญญัติ เครื่องสำอาง พ.ศ. 2558	47 (2)	ตรวจสอบ	นำเครื่องสำอางหรือวัตถุที่สงสัยว่าเป็นเครื่องสำอางซึ่งไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ในปริมาณพอสมควรไปเป็นตัวอย่างเพื่อตรวจสอบหรือวิเคราะห์
	55	แจ้งเตือน	ให้เลขาธิการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ มีอำนาจประกาศผลการตรวจสอบหรือวิเคราะห์เครื่องสำอาง หรือวัตถุที่สงสัยว่าเป็นเครื่องสำอางซึ่งไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ที่นำไปตรวจสอบหรือวิเคราะห์ให้ประชาชนทราบ เพื่อประโยชน์แก่การคุ้มครองผู้บริโภค ได้ทั้งนี้จะต้องให้เจ้าของเครื่องสำอางมีโอกาสชี้แจง โต้แย้ง และแสดงพยานหลักฐาน ตามควรแก่กรณี
พระราชบัญญัติ ขายตรงและ ตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545	5 (3)	ตรวจสอบ	เก็บหรือนำสินค้าในปริมาณพอสมควรไปเป็นตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบหรือวิเคราะห์โดยไม่ต้องชำระราคาสินค้านั้น ทั้งนี้ การเก็บหรือนำสินค้าตัวอย่างไปและการให้คืนสินค้าตัวอย่างตามความประสงค์ของเจ้าของให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด (ยังไม่มีประกาศดังกล่าว)
	13 (2)	แจ้งเตือน	แจ้งหรือโฆษณาข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายหรือเสื่อมเสียแก่สิทธิของผู้บริโภค ในการนี้ จะระบุชื่อสินค้าหรือบริการ หรือชื่อของผู้จำหน่ายอิสระตัวแทนขายตรง ผู้ประกอบธุรกิจขายตรง หรือผู้ประกอบธุรกิจตลาดแบบตรงด้วยก็ได้
	17	แจ้งเตือน	ต้องให้ออกสแกผู้ถูกกล่าวหาหรือสงสัย ชี้แจงข้อเท็จจริงและแสดงความคิดเห็นตามสมควร เว้นแต่ในกรณีที่จำเป็นเร่งด่วนหากปล่อยให้นั้นเข้าไปจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือจะกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ

พระราชบัญญัติ คุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. 2522	36 วรรค 1	ตรวจสอบ	เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าสินค้าใดอาจเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภค คณะกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจดำเนินการทดสอบ หรือพิสูจน์สินค้านั้น ถ้าผู้ประกอบธุรกิจไม่ดำเนินการทดสอบ หรือพิสูจน์สินค้า หรือดำเนินการล่าช้าโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร คณะกรรมการจะจัดให้มีการทดสอบหรือพิสูจน์โดยผู้ประกอบธุรกิจเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายได้
	36 (6)	แจ้งเตือน	กรณีที่เกิดการทดสอบหรือพิสูจน์ปรากฏว่าสินค้านั้นอาจเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภคและไม่อาจป้องกันอันตรายที่จะเกิดจากสินค้านั้นได้โดยการกำหนดฉลาก หรือตามกฎหมายอื่น ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจปิดประกาศ แจ้ง หรือโฆษณาข่าวสารเกี่ยวกับอันตรายของสินค้านั้นให้ผู้บริโภคทราบ

ตารางสรุปข้อกำหนดในการแจ้งเตือนผ่านการประกาศผลการตรวจสอบ

พระราชบัญญัติ	เงื่อนไขการ ตรวจ	ผู้ทดสอบ		แจ้งเตือน		ผู้แจ้งเตือน		โอกาส ชี้แจง
		รัฐ	ธุรกิจ	ทันที	รออนุมัติ	รัฐ	ธุรกิจ	
ยา	เหตุสงสัย	✓			✓	✓		
เครื่องมือแพทย์	เหตุสงสัย	✓		✓		✓		
เครื่องสำอาง	เหตุสงสัย	✓			✓	✓		✓
ขายตรง	เหตุสงสัย	✓		✓		✓		✓
คุ้มครองผู้บริโภค	เหตุสงสัย	✓	✓	✓			✓	

มาตรการแจ้งเตือนสินค้าที่ไม่ปลอดภัยผ่านการประกาศผลการตรวจสอบหรือวิเคราะห์คุณภาพสินค้าให้ประชาชนทราบทั้ง 5 พระราชบัญญัติมีหลักการสำคัญที่เหมือนกัน คือ

1. จะเริ่มต้นกระบวนการจากเจ้าหน้าที่ของรัฐมีเหตุอันควรสงสัยว่าสินค้าอาจไม่ปลอดภัย
2. นำสินค้าที่เป็นเหตุแห่งความสงสัยนั้นมาทำการทดสอบ
3. หากทดสอบแล้วพบว่าสินค้าชนิดไม่ปลอดภัยก็จะประกาศแจ้งให้ประชาชนทราบ

หลักการสำคัญของมาตรการแจ้งเตือนสินค้าไม่ปลอดภัยทั้ง 3 ข้อ ที่มาจากพระราชบัญญัติทั้ง 5 ฉบับนั้นเป็นการวางหลักเกณฑ์ไว้กว้าง ๆ เพื่อให้มาตรการแจ้งเตือนสินค้าไม่ปลอดภัยมีช่องทางพอที่จะดำเนินการมาตรการได้ แต่ยังไม่มีการกำหนดที่ชัดเจนมากพอที่จะใช้ให้เกิดการแจ้งเตือนภัยสินค้าได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

ผู้เขียนจึงจะวิเคราะห์ถึงหลักเกณฑ์และผลในการแจ้งเตือนภัยสินค้าไม่ปลอดภัยประเภทสินค้าที่ไม่ใช่อาหารผ่านการประกาศผลการตรวจสอบหรือวิเคราะห์คุณภาพสินค้าในประเทศไทยและกฎหมายของต่างประเทศ เพื่อที่จะได้นำผลการศึกษามาปรับปรุงมาตรการแจ้งเตือนภัยสินค้าไม่ปลอดภัยในประเทศไทย

5.1 ขอบเขตของสินค้าที่ต้องจัดให้มีการแจ้งเตือน

ขอบเขตของสินค้าที่ต้องจัดให้มีการแจ้งเตือนคือ การกำหนดให้สินค้าชนิดนั้น ๆ ต้องมีการแจ้งเตือนสินค้าไม่ปลอดภัยทุกรายการที่มีการขาย ทำให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่กฎหมายกำหนดให้ดูแลสินค้าดังกล่าวมีภาระหน้าที่แปรผันตรงตามจำนวนสินค้าซึ่งมีจำนวนมากขึ้นก็ตามแต่กฎหมายฉบับนั้นกำหนด อีกทั้งยังนับวันสินค้าที่ผลิตขึ้นมาที่ใช้เทคโนโลยีที่มีความซับซ้อนสูง เกิดเป็นคำถามต่อความสามารถในการตรวจสอบแจ้งเตือนว่าจะสามารถทำได้

อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ เพื่อให้เห็นความสำคัญของการกำหนดขอบเขตของสินค้าในกฎหมาย ผู้เขียนจะเปรียบเทียบกฎหมายไทยและสหภาพยุโรปว่ามีขอบเขตอย่างไร ดังนี้

5.1.1 ขอบเขตของสินค้าในการแจ้งเตือนสินค้าตามกฎหมายไทย

(1) การแจ้งเตือนสินค้าไม่ปลอดภัยในกฎหมายสินค้าเฉพาะอย่าง สำหรับประเด็นนี้คงไม่ใช่ปัญหาเพราะมีการกำหนดขอบเขตของสินค้าที่จะต้องกำกับดูแลไว้อย่างชัดเจน เช่น พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. 2558 กำหนดขอบเขตการแจ้งเตือนแจ้งเตือนเฉพาะสินค้าเครื่องสำอางเท่านั้น สินค้าอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เครื่องสำอางตามพระราชบัญญัตินี้ จะไม่ตกอยู่ภายใต้การใช้มาตรการแจ้งเตือนตามกฎหมายนี้

การแจ้งเตือนสินค้าไม่ปลอดภัยในกฎหมายสินค้าเฉพาะอย่างมีข้อดี คือ มีความชัดเจน มีองค์ความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในรายสินค้านั้น ๆ เกิดการพัฒนาความร่วมมือในเรื่องเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ในการทดสอบสินค้า แต่จะไม่ครอบคลุมไปถึงสินค้าที่อยู่นอกรการกำกับดูแล เกิดช่องว่าง

(2) สำหรับกรณีของพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ที่กำหนดให้ใช้กับสิ่งของที่ผลิตหรือมีไว้เพื่อขาย¹² โดยยกเว้นว่าหากสินค้าใดมีกฎหมายเฉพาะก็ให้ใช้กฎหมายนั้น แม้จะมีข้อดี คือ เป็นกฎหมายที่ครอบคลุมสินค้าที่วางจำหน่ายได้ทั้งหมด เป็นการอุดช่องว่างของการไม่มีกฎหมายให้อำนาจในการแจ้งเตือน แต่ปัญหาสำหรับการกำหนดให้ต้องดูแลให้มีการแจ้งเตือนสินค้าไม่ปลอดภัยทุกรายการที่มีการขาย ทำให้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคเป็นกฎหมายที่มีภาระหน้าที่จำนวนมาก อีกทั้งการตรวจสอบความชำรุดบกพร่องและความปลอดภัยของสินค้าจะต้องอาศัย ความรู้ความสามารถของผู้เชี่ยวชาญ อุปกรณ์เครื่องมือในการตรวจสอบ และต้องรู้เทคโนโลยีขั้นตอนการผลิตที่ผู้ผลิตนำมาใช้ผลิตสินค้านั้นจึงไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะสามารถทำได้ เพราะองค์ความรู้ อุปกรณ์เครื่องมือที่จะต้องใช้ในการตรวจสอบมักจะอยู่ที่ผู้ผลิตหรือประเทศอันเป็นแหล่งผลิตส่งออกสินค้านั้น ๆ

5.1.2 ขอบเขตของสินค้าในการแจ้งเตือนสินค้าตามกฎหมายของสหภาพยุโรป

กฎหมายของสหภาพยุโรปซึ่งวางข้อกำหนดทั่วไปว่าด้วยความปลอดภัยของสินค้า คือ Directive 2001/95/EC on General Product Safety ใช้บังคับการแจ้งเตือนกับสินค้าไม่ปลอดภัยต่อสินค้าที่ถูกรอกแบบและผลิตมาเพื่อการใช้งานโดยผู้บริโภค (Product Intended for Consumers) หรือนำเชื่อว่าผู้บริโภคจะใช้สอยแม้ไม่มีเจตนาผลิตขึ้นเพื่อให้ผู้บริโภคใช้สอยก็ตาม โดยสินค้านั้นได้ถูกจัดหา (supplied) หรือจัดให้มีไว้แก่ผู้บริโภค (made available) โดยช่องทางการพาณิชย์ไม่ว่าจะมีการค่าตอบแทนหรือไม่ (Free of Charge)¹³

ตัวอย่างประเทศที่นำมาศึกษาพบว่าจะใช้หลักการกำหนดขอบเขตสินค้าที่จะกำกับดูแลไว้เฉพาะสินค้าที่เป็นสินค้าผู้บริโภค (Consumer Goods) เท่านั้น เพราะในความเป็นจริงยังมีสินค้าที่เรียกว่า สินค้าอุตสาหกรรม (Industrial Goods) หรือ สินค้าผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ (Professional) สามารถดูแลรักษาผลประโยชน์ของตนเองได้ รวมถึงสินค้าสำหรับผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะก็เช่นเดียวกัน จึงควรกำหนดขอบเขตการแจ้งเตือนไว้เพื่อสำหรับสินค้าผู้บริโภคเท่านั้น

5.2 ผู้มีหน้าที่ในกระบวนการแจ้งเตือนสินค้าไม่ปลอดภัย

หน้าที่ในกระบวนการแจ้งเตือนสินค้าไม่ปลอดภัย คือ การดำเนินการตั้งแต่ การเฝ้าระวังความปลอดภัยของสินค้าตลอดเวลา การตรวจสอบทดสอบความปลอดภัยของสินค้า ไปจนถึงขั้นตอนการประกาศแจ้งเตือนภัยสินค้าไม่ปลอดภัย สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้นับว่าก่อให้เกิดภาระแก่หน่วยงานรัฐมากหากผู้ประกอบการไม่ร่วมรับภาระด้วย เพื่อให้เห็นการกำหนดแนวทางร่วมกับรับผิดชอบ ผู้เขียนจะเปรียบเทียบกฎหมายในประเทศไทยและต่างประเทศที่ผู้ประกอบการต้องเข้ามามีส่วนร่วม ดังจะกล่าวต่อไปนี้

¹² พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาตรา 3

¹³ commission decision of 16 december 2009 laying down guidelines for the management of the Community Rapid Information System 'RAPEX' PART II 2.1.1 Products covered by RAPEX.

5.2.1 ผู้มีหน้าที่ในกระบวนการแจ้งเตือนสินค้าไม่ปลอดภัยตามกฎหมายไทย

การแจ้งเตือนสินค้าไม่ปลอดภัยของไทยเป็นมาตรการที่เจ้าหน้าที่รัฐมีหน้าที่ต้องเฝ้าระวังสินค้าอยู่ตลอดเวลา หากพบเหตุอันควรสงสัยว่าสินค้านั้น ๆ ไม่ปลอดภัยก็จะเริ่มกระบวนการทดสอบสินค้า ซึ่งนำไปสู่การแจ้งเตือนให้ผู้บริโภคได้รับทราบถึงความอันตรายของสินค้า ภาระในการควบคุมกำกับดูแลยังอยู่ที่หน่วยงานภาครัฐตั้งแต่ การเฝ้าระวังความปลอดภัยของสินค้าตลอดเวลา การตรวจสอบคุณภาพสินค้าและการประกาศแจ้งเตือนภัยสินค้าไม่ปลอดภัย ยกเว้น พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ที่กำหนดให้รัฐสามารถสั่งผู้ประกอบการดำเนินการได้ แต่ก็ต้องมีคำสั่งออกมาก่อนไม่ได้กำหนดเป็นหน้าที่ของผู้ประกอบการ

การกำหนดให้ภาระหน้าที่ให้ตกอยู่กับรัฐทั้งหมดเป็นปัญหาเนื่องจากรัฐมีทรัพยากรด้านบุคลากรงบประมาณ อีกทั้งความสามารถความรู้ของเจ้าหน้าที่รัฐ ตลอดจนอุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบจะปฏิบัติงานกับสินค้าในปัจจุบันที่ผลิตขึ้นมาโดยใช้เทคโนโลยีที่มีความซับซ้อนสูง เกิดเป็นคำถามต่อความสามารถในการตรวจสอบแจ้งเตือนว่าจะสามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งหมดทุกรายการสินค้าหรือไม่ เนื่องจากสิ่งเหล่านี้มักจะอยู่ที่ผู้ประกอบการซึ่งควรจะต้องดำเนินการเพื่อแสดงให้เห็นว่าสินค้ามีความปลอดภัย เพราะรู้ขั้นตอนกระบวนการผลิต การเลือกวัตถุดิบ ไปตลอดจนถึงขั้นตอน และวิธีการทำงานจุดเสี่ยงที่อาจจะเกิดอันตรายเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดสินค้า แต่ผู้ประกอบการซึ่งเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการขายสินค้ากลับรับภาระน้อย

5.2.2 ผู้มีหน้าที่ในกระบวนการแจ้งเตือนสินค้าไม่ปลอดภัยกฎหมายสหภาพยุโรป

Directive 2001/95/EC on General Product Safety Article 5 กำหนดให้ผู้ผลิต (manufacturers) มีหน้าที่ที่จะต้องทำสินค้าที่เป็นไปตามข้อกำหนดทั่วไปว่าด้วยความปลอดภัยเท่านั้นออกวางจำหน่ายในท้องตลาด และต้องให้ข้อมูลที่จำเป็นในการประเมินความเสี่ยงภัยของสินค้าให้แก่ผู้บริโภค โดยเฉพาะเมื่อความเสี่ยงภัยนั้นไม่อาจเห็นประจักษ์ได้โดยตรง และจะต้องดำเนินการที่จำเป็นเพื่อป้องกันความเสี่ยงภัยดังกล่าว เช่น การจัดเก็บสินค้าออกจากตลาด การแจ้งข้อมูลแก่ผู้บริโภค การเรียกคืนสินค้า เป็นต้น สำหรับผู้จัดจำหน่าย (distributors) นั้น มีหน้าที่ขายเฉพาะสินค้าที่เป็นไปตามข้อกำหนดทั่วไปว่าด้วยความปลอดภัย เฝ้าติดตามสอดส่อง (monitor) ความปลอดภัยของสินค้าที่อยู่ในตลาดและจัดให้มีเอกสารที่จำเป็นต่อการติดตามสินค้าในกรณีที่ผู้ผลิตหรือผู้จัดจำหน่ายพบว่าสินค้าใดเป็นอันตราย จะต้องแจ้งแก่หน่วยงานซึ่งมีอำนาจและในกรณีที่จำเป็นจะต้องให้ความร่วมมือกับหน่วยงานดังกล่าว ข้อมูลที่ต้องแจ้งให้แก่ผู้บริโภคและหน่วยงานของรัฐนั้นได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับการติดตามสินค้า (product traceability) และมาตรการที่นำมาใช้เพื่อดูแลความปลอดภัยของสินค้า เป็นต้นว่า การจัดเก็บสินค้าออกจากตลาด (withdrawal) และการเรียกคืนสินค้า (recall)¹⁴

ตัวอย่างประเทศที่นำมาศึกษาพบว่า มีข้อกำหนดให้ผู้ประกอบการมีหน้าที่หลังการขายสินค้า เพราะแม้สินค้าจะมีความปลอดภัยพอสมควรเมื่อถูกผลิตขึ้นและขาย โดยไม่มีภัยอันตรายอันเป็นที่รู้จักกันในขณะนั้นที่จะต้องมีการบอกกล่าวตักเตือน แต่หลังจากนั้นก็ทราบว่ามีภัยเกิดขึ้นแก่ผู้ใช้สินค้า และผู้ผลิต หรือผู้ขายก็ได้ทราบเรื่องนั้นแล้ว สถานการณ์ดังนี้ควรก่อให้เกิดหน้าที่แก่ผู้ผลิตหรือผู้ขายทั้งสองที่จะต้องแจ้งเตือนสินค้าไม่ปลอดภัยให้แก่ผู้บริโภคได้ทราบ ไม่ว่าจะโดยตรงหรือผ่านการให้ความร่วมมือกับรัฐในการดำเนินการ

5.3 มาตรการเกี่ยวกับข้อมูลสินค้า

ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้า คือ รายละเอียดของผู้ประกอบการ สถานะในการผลิต โกดังเก็บสินค้า สถานที่จำหน่ายสินค้า ตัวแทนการจำหน่าย ประเภทของสินค้า รายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวสินค้า ส่วนประกอบ สารที่ใช้ วิธีการทำงาน เทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิตได้มาตรฐานใด ซึ่งรายละเอียดของข้อมูลสินค้าที่ต้องการก็จะแตกต่างกันไปตามแต่ละชนิดสินค้า ประโยชน์จากข้อมูลเหล่านี้ต้องนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับการตรวจสอบ หรือแจ้งรายละเอียดให้ผู้บริโภคทราบ ผู้เขียนจะเปรียบเทียบกฎหมายไทยและต่างประเทศที่มีมาตรการเกี่ยวกับการให้ข้อมูลสินค้า ดังต่อไปนี้

¹⁴ Guidelines for economic operators , Commission Decision 2004/905 (OJ L381, 28.12.2004, p.63)

5.3.1 มาตรการเกี่ยวกับข้อมูลสินค้าตามกฎหมายไทย

(1) กฎหมายที่กำกับดูแลความปลอดภัยของสินค้าเฉพาะอย่าง ในมาตรการก่อนการซื้อขาย (pre-sales measures) มักจะกำหนดมาตรการที่มีลักษณะป้องกันเช่น กำหนดมาตรฐานสินค้า (Standard) มีการควบคุมการผลิต นำเข้า การจำหน่าย โดยต้องยื่นคำขออนุญาตพร้อมทั้งเอกสารหลักฐานประกอบการยื่นคำขอจดทะเบียน เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณสมบัติต่าง ๆ ตามกฎหมายที่กำกับดูแลสินค้าเฉพาะอย่างได้กำหนดไว้ ซึ่งในการกำหนดขั้นตอนนี้เองที่รัฐจะได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินค้านั้น เช่น

กฎหมาย	มาตรา	เนื้อหา
พระราชบัญญัติ พ.ศ. 2510	80	การขอขึ้นทะเบียนตำรับยาต้องแจ้งรายละเอียดดังต่อไปนี้ ...
พระราชบัญญัติ เครื่องสำอาง พ.ศ.2558	14	ผู้ใดประสงค์จะผลิตเพื่อขาย นำเข้าเพื่อขาย หรือรับจ้างผลิตเครื่องสำอาง ต้องจัดแจ้งรายละเอียดของเครื่องสำอาง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ...

สถานการณ์การกำกับดูแลเพื่อการแจ้งเตือนสินค้าไม่ปลอดภัยในกฎหมายสินค้าเฉพาะอย่าง จึงมีความพร้อมในการดำเนินมาตรการไปแล้วส่วนหนึ่ง เพราะมีข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการติดตาม ตรวจสอบ กำหนดขอบเขต ความสำคัญในการทดสอบสินค้า รู้ค่ามาตรฐานความปลอดภัยที่ควรจะมีสำหรับในสินค้าชนิดนั้น ๆ เพื่อจะนำผลการทดสอบดังกล่าวแจ้งให้ผู้บริโภคทราบต่อไป

(2) พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ไม่มีข้อกำหนดที่เกี่ยวกับเรื่องการเก็บข้อมูลของสินค้า ข้อกำหนดที่ใกล้เคียงคือ การคุ้มครองผู้บริโภคในด้านฉลากสินค้า โดยกำหนดให้สินค้าต้องมีฉลากอันประกอบไปด้วยข้อความที่จำเป็นเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค¹⁵ เช่น สถานที่ผลิต วิธีการใช้งาน ราคา ปริมาณ แสดงที่ตัวสินค้าซึ่งเป็นเพียงพื้นฐานทั่วไป ไม่ใช่ข้อมูลเชิงลึกที่มีไว้ให้สำหรับเจ้าหน้าที่ในการมีองค์ความรู้เกี่ยวกับตัวสินค้าได้เท่าทันผู้ประกอบการ เพื่อที่จะเก็บรวบรวม สอบสวน วิเคราะห์สถิติและข้อมูลเกี่ยวกับสินค้า การบาดเจ็บและความเจ็บป่วยอันเนื่องมาจากสินค้าผู้บริโภค

5.3.2 มาตรการเกี่ยวกับข้อมูลสินค้าตามกฎหมายสหรัฐอเมริกา

Consumer Product safety act sec. 5. [15 U.S.C. § 2054] กำหนดให้ Consumer Product Safety Commission มีหน้าที่จัดให้มี Injury Information Clearing House เพื่อเก็บรวบรวม สอบสวน วิเคราะห์และเผยแพร่สถิติและข้อมูลเกี่ยวกับการบาดเจ็บและความเจ็บป่วยอันเนื่องมาจากสินค้าผู้บริโภคนอกจากนี้ยังกำหนดให้ผู้ผลิต จะต้องให้ข้อมูลแก่ Consumer Product Safety Commission เกี่ยวกับ ผู้ค้าปลีก หรือผู้จัดจำหน่ายทุกรายที่ผู้ผลิตได้จัดหาสินค้าผู้บริโภคให้โดยตรง ผู้รับจ้างช่วง (subcontractor) ทุกรายที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้านั้น และจะต้องให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ผลิตชิ้นส่วนของสินค้าทุกชิ้นส่วนที่ใช้ในการผลิตสินค้านั้น สำหรับผู้จัดจำหน่ายเมื่อได้รับการร้องขอจะต้องให้ข้อมูลแก่ Consumer Product Safety Commission เกี่ยวกับผู้ผลิตโดยแจ้งชื่อ ที่อยู่ หรือข้อมูลในการระบุตัวบุคคลอื่น ๆ เท่าที่ผู้จัดจำหน่ายจะรู้ได้

ตัวอย่างประเทศที่นำมาศึกษาพบว่า มีข้อกำหนดให้เกี่ยวกับการให้รัฐมีข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าตลอดจนเส้นทางที่มาที่ไปของแหล่งผลิตของสินค้า เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยสนับสนุนการดำเนินมาตรการแจ้งเตือนสินค้าไม่ปลอดภัย เพราะข้อมูลต่าง ๆ ของสินค้าบุคคลที่มีข้อมูลอย่างละเอียดย่อมต้องหมายถึงตัวผู้ประกอบการนั่นเอง การมีข้อกำหนดให้ผู้ประกอบการต้องส่งข้อมูลอันจำเป็นที่เกี่ยวข้องกับความไม่ปลอดภัยของสินค้าให้แก่ภาครัฐ จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องมีในมาตรการแจ้งเตือนสินค้าไม่ปลอดภัย สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

¹⁵ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาตรา 31

5.4 การจัดประเภทสินค้าตามความเสี่ยงที่ต้องแจ้งเตือนสินค้าไม่ปลอดภัย

การเฝ้าระวังสินค้าไม่ปลอดภัยเพื่อที่จะนำสินค้าต้องสงสัยไปทดสอบและนำไปสู่การแจ้งเตือนหากผลปรากฏออกมาว่าเป็นสินค้าอันตราย สำหรับกรณีกฎหมายที่มีข้อกำหนดให้ต้องกำกับดูแลสินค้าทุกชนิดที่มีวางจำหน่ายในท้องตลาด นับว่าเป็นภาระที่ต้องใช้ทรัพยากรจำนวนมากสำหรับดำเนินการให้ครอบคลุมและเป็นสิ่งที่ยากในทางปฏิบัติ สิ่งที่จะช่วยลดภาระในการปฏิบัติงานทำให้สามารถดูแลสินค้าได้อย่างทั่วถึงคือ การดำเนินการประเมินความเสี่ยง (Risk assessment) ของสินค้าหรือสินค้านั้นเสียก่อน เพื่อประเมินระดับความเสี่ยงที่เกิดจากสินค้าเพื่อผู้บริโภค ต่อสุขภาพความปลอดภัยของผู้บริโภคและเพื่อตัดสินใจว่าจำเป็นต้องถึงขนาดมีการแจ้งเตือนหรือไม่ เนื่องจากสินค้าที่จะนำเข้าสู่การแจ้งเตือนสินค้านั้นควรจะต้องเป็นสินค้าหรือสินค้าที่มีความเสี่ยงร้ายแรง (Serious risk) ต่อสุขภาพและความปลอดภัยของผู้บริโภค ผู้เขียนจะเปรียบเทียบกฎหมายไทยและต่างประเทศที่มีการจัดกลุ่มสินค้าตามความเสี่ยง ดังจะกล่าวต่อไปนี้

5.4.1 การจัดประเภทสินค้าความเสี่ยงที่ต้องแจ้งเตือนสินค้าไม่ปลอดภัย ในกฎหมายไทย

(1) กฎหมายที่กำกับดูแลความปลอดภัยของสินค้าเฉพาะอย่าง ที่มีการจัดกลุ่มประเภทสินค้าตามความเสี่ยง มีเพียงข้อกำหนดในกฎหมายพระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์เท่านั้น ดังจะได้แสดงตารางต่อไปนี้¹⁶

กลุ่ม : เครื่องมือแพทย์ทั้งหมดที่ไม่ได้รูก้าวเข้าไปในร่างกาย ซึ่งสัมผัสกับผิวหนังที่มีบาดแผล			
ประเภท	ความเสี่ยง	วิธีใช้งาน	ตัวอย่าง
1	ต่ำ	ใช้ปิดบาดแผล (mechanical barrier) โดยกดทับหรือดูดซับของเหลวที่ไหลซึมออกจากบาดแผลเท่านั้น	- สำลี
2	ปานกลางระดับต่ำ	ใช้กับบาดแผลที่มีการฉีกขาดถึงชั้นหนังแท้ หรือสำหรับการจัดการสภาพแวดล้อมจุลภาคบาดแผล (microenvironment)	- เจลทาแผลกดทับ - ฟิล์มโพลีเมอปิดแผล
3	ปานกลางระดับสูง	ใช้กับบาดแผลที่มีการฉีกขาดถึงชั้นหนังแท้ และสามารถรักษาบาดแผลแบบทุติยภูมิเท่านั้น (secondary intent)	- ผ้าพันแผลไฟไหม้รุนแรง หรือแผลเรื้อรัง
4	สูง	-	-

(2) พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคไม่มีการจัดกลุ่มประเภทสินค้าตามความเสี่ยง หรือแนวทางการประเมินความเสี่ยงสำหรับสินค้าเพื่อผู้บริโภค

5.4.2 การจัดประเภทสินค้าความเสี่ยงที่ต้องแจ้งเตือนสินค้าไม่ปลอดภัยในกฎหมายสหภาพยุโรป

Directive 2001/95/EC ได้กำหนดให้มีการจัดทำประเมินความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ โดยนำสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มาพิจารณา ได้แก่¹⁷ รูปแบบอันตรายที่มาจากสินค้า เช่น อันตรายทางกายภาพจากของมีคม ความสามารถและพฤติกรรมของผู้บริโภคที่ใช้สินค้า เช่น อายุ ความรุนแรงของการบาดเจ็บ ความน่าจะเป็นของการที่อาจเกิดขึ้นจริงในการใช้งาน

¹⁶ กองควบคุมเครื่องมือแพทย์, หลักเกณฑ์การจัดประเภทเครื่องมือแพทย์ตามความเสี่ยง, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข, 2558), น.10

¹⁷ commission decision of 16 december 2009 laying down guidelines for the management of the Community Rapid Information System 'RAPEX' PART IV 5. Risk Assessment Guidelines for Consumer Products

โดยจะคำนวณจากความรุนแรงของอาการบาดเจ็บ (Severity of injury) ว่ามีอันตรายในระดับใด ประกอบกับโอกาสที่จะเกิดอาการบาดเจ็บนั้นขึ้น (Probability of injury) มาพิจารณาเพื่อแบ่งระดับความเสี่ยงของสินค้า ซึ่งหากสินค้ามีลักษณะความเสี่ยงสูงที่จะก่อให้เกิดอันตราย (serious risk) ต่อสุขภาพและความปลอดภัยของผู้บริโภคเท่านั้น จึงจะเป็นสินค้าที่ต้องมีการแจ้งเตือนสินค้าที่ไม่ปลอดภัย สำหรับความไม่ปลอดภัยระดับธรรมดาที่โอกาสเกิดขึ้นได้ยากจะใช้วิธีอื่นแทนการแจ้งเตือน เช่น ระบุวิธีการใช้งานและคำเตือนโดยฉลากสินค้า

Probability during the foreseeable lifetime of the product		Severity of injury			
		1	2	3	4
	> 50 %	H	S	S	S
	> 1/10	M	S	S	S
	> 1/100	M	S	S	S
	> 1/1 000	L	H	S	S

S – Serious Risk, H – High Risk, M – Medium Risk, L – Low Risk

การแจ้งเตือนสินค้าไม่ปลอดภัยจะส่งผลเสียต่อผู้ประกอบการในด้านของภาพลักษณ์ หรือความไว้วางใจในตัวสินค้าจากผู้บริโภค อีกทั้งสินค้าที่มัววางจำหน่ายในตลาดมีจำนวนมากยากที่จะสามารถกักตุนดูแลให้ครอบคลุม จึงควรต้องมีการกำหนดรูปแบบในการจัดลำดับชั้นความสำคัญและความเข้มข้นในการใช้มาตรการของสินค้าแต่ละประเภทไว้ชัดเจน เพราะสินค้าสำหรับผู้บริโภคบางชนิดอาจเป็นอันตรายตามสภาพการใช้งาน เช่น มีดตัดเล็บที่อาจทำให้เกิดแผล ซึ่งอันตรายที่กล่าวมาเป็นอันตรายที่เกิดขึ้นจากการใช้งานโดยปกติและเป็นอันตรายที่บาดเจ็บเล็กน้อย ผู้บริโภคเองสามารถคาดการณ์ความผิดปกติอันตรายของสินค้าได้โดยไม่ต้องให้ผู้เชี่ยวชาญทำการพิสูจน์ หากได้มีการให้คำแนะนำสอนวิธีใช้สินค้าเพื่อให้ผู้บริโภคได้ใช้งานอย่างปลอดภัยแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องมีการควบคุมเฝ้าระวังทดสอบสินค้า หรือสามารถลดระดับความถี่ความเข้มข้นในการควบคุมเฝ้าระวังทดสอบสินค้าได้

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการประกาศแจ้งเตือนสินค้าไม่ปลอดภัยสรุปผลว่าจำเป็นต้องมีการพัฒนากฎหมายเพื่อทำให้ระบบคุ้มครองผู้บริโภคมีประสิทธิภาพและเอื้อให้ผู้บริโภคเข้าถึงข้อมูลแจ้งเตือนสินค้าไม่ปลอดภัยได้ง่ายและรวดเร็ว ไม่สร้างภาระให้หน่วยงานมากจนเกินไป แต่ต้องให้ผู้ประกอบการร่วมรับภาระด้วย ดังนั้นข้อเสนอแนะคือ

1. พัฒนากฎหมายแจ้งเตือนภัยสินค้าที่ไม่ปลอดภัยทั้งระบบโดยทำเป็นกฎหมายกลาง เพื่อให้หน่วยงานทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคสามารถนำไปใช้ได้ เพราะกฎหมายทั้ง 5 ฉบับมีสาระแตกต่างกัน การแก้กฎหมายทีละฉบับต้องใช้เวลามาก เช่น ร่างพระราชบัญญัติการแจ้งเตือนสินค้าที่ไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค พ.ศ. .... ใช้บังคับกับหน่วยงานรัฐที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลซึ่งมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุมกำกับดูแล ตรวจสอบ ทดสอบ เฝ้าระวัง คุณภาพมาตรฐานหรือความปลอดภัยของสินค้าและใช้บังคับกับผู้ประกอบธุรกิจ หากมีกฎหมายบัญญัติเรื่องใดไว้โดยเฉพาะ ก็ให้ใช้บังคับตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้น และให้นำบทบัญญัตินี้ไปใช้บังคับได้ในส่วนที่มีมาตรฐานปฏิบัติราชการต่ำกว่า

2. กำหนดให้ต้องดำเนินการประเมินความเสี่ยง (Risk assessment) ของสินค้า เพื่อประเมินระดับความเสี่ยงที่เกิดจากสินค้าเพื่อผู้บริโภคต่อสุขภาพความปลอดภัยของผู้บริโภคและเพื่อตัดสินใจว่าจำเป็นต้องถึงขนาดมีการแจ้งเตือนหรือไม่ เนื่องจากสินค้าที่จะนำเข้าสู่การแจ้งเตือนสินค้าไม่ปลอดภัยนั้น ควรจะต้องเป็นสินค้าหรือสินค้าที่มีความเสี่ยงร้ายแรง (Serious risk) ต่อสุขภาพและความปลอดภัยของผู้บริโภค การประเมินความเสี่ยงเป็นเรื่อง

เฉพาะตัวของสินค้าแต่ละประเภทซึ่งมีสิ่งที่จะนำมาพิจารณาหลากหลายจึงควรให้อำนาจออกเป็นกฎกระทรวง/ประกาศ กำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมได้

3. ควรกำหนดให้กระบวนการตรวจสอบคุณภาพสินค้าอาจใช้หน่วยตรวจสอบภายนอกที่หน่วยงานรัฐรับรอง (ศูนย์ตรวจคุณภาพสินค้า) โดยให้อำนาจออกเป็นกฎกระทรวง/ประกาศ กำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมในส่วนรูปแบบและวิธีการกำกับดูแลและการรับรองศูนย์ตรวจคุณภาพสินค้า จะทำให้การดำเนินงานมีความคล่องตัวและรวดเร็วมากขึ้น เพราะการตรวจสอบสินค้าประเภทที่ใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการออกแบบขั้นสูงจำเป็นต้องมีเครื่องมือและบุคคลากรที่เชี่ยวชาญ ซึ่งงานด้านนี้เอกชนมีความพร้อมมากกว่าภาครัฐ

4. ควรกำหนดขอบเขตของการแจ้งเตือนสินค้าไม่ปลอดภัยไว้ให้ชัดเจนว่า ขอบเขตสินค้าที่จะกำกับดูแลไว้เฉพาะสินค้าที่เป็นสินค้าผู้บริโภค (Consumer Goods) เท่านั้นและไม่ใช้กับประเภทสินค้าดังต่อไปนี้ เนื่องจากบางชนิดทำได้ยาก หรือบางชนิดไม่มีความจำเป็น เช่น (1) สินค้าที่ต้องมีการซ่อมแซมก่อนใช้ หรือสินค้ามือสองโดยสินค้านั้นผู้ผลิตสินค้าและวัตถุดิบได้แจ้งถึงลักษณะของสินค้านั้นแก่ผู้บริโภคโดยชัดแจ้ง (2) สินค้าที่ถูกออกแบบและผลิตมาเพื่อผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ (Professional) เช่น ผลิตมาเพื่อการใช้งานในวิชาชีพใดวิชาชีพหนึ่ง หรืออาชีพใด ๆ ซึ่งต้องอาศัยทักษะความชำนาญ (3) สินค้าอุตสาหกรรม (Industrial Goods) โดยส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าที่จัดซื้อมาเพื่อนำไปใช้ในการผลิตเป็นสินค้าประเภทอื่นต่อไป

5. ควรกำหนดรูปแบบและวิธีการดำเนินการประกาศแจ้งเตือนให้ให้ชัดเจนในกฎกระทรวงกำหนดรายละเอียดการแจ้งเตือนภัยเพิ่มโดยความชัดเจนต้องกำหนดเป็นขั้นตอน 2 ขั้นคือ (1) กำหนดขอบเขตของข้อมูล (Scope of data) ว่าการแจ้งเตือนจะต้องประกอบไปด้วยประเภทของข้อมูลใดบ้างจึงจะถือว่าถูกต้องสมบูรณ์ เช่น ข้อมูลตัวสินค้า คำอธิบายความเสี่ยง (2) กำหนดวิธีการแจ้งเตือนและระยะเวลาดำเนินการให้ชัดแจ้งว่าจะต้องทำอย่างไร เช่น วิธีการแสดงผลสินค้าที่ไม่ปลอดภัยขั้นต่ำข้อมูลจะอยู่ที่ Online Application ใดเพียงแห่งเดียว เป็นต้น

บรรณานุกรม

หนังสือ

กองควบคุมเครื่องมือแพทย์. หลักเกณฑ์การจัดประเภทเครื่องมือแพทย์ตามความเสี่ยง. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข, 2558.

ฉัตรยาพร เสมอใจ. พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน), 2550.

ปรียา วิบูลย์เศรษฐ์. HACCP การจัดการความปลอดภัยอาหาร. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2558.

สรীরโรจน์ สุขมลสันต์. “กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการประกาศแจ้งเตือนภัยสินค้าที่ไม่ปลอดภัยต่อสาธารณะ.” กรุงเทพมหานคร : แผนงานพัฒนาวิชาการและกลไกคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558.

สุดาพร กุณชุลบุตร. หลักการตลาดสมัยใหม่. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2557.

สุขุม ศุภนิตย์. คำอธิบายกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556.

อนันต์ จันทโรภากร. กฎหมายการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากสินค้า. กรุงเทพมหานคร : โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2559.

. สรุปผลการทบทวนแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวทางการดำเนินงานด้าน Product Safety ของสหภาพยุโรป สหราชอาณาจักร สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น โครงการจัดจ้างที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาและปรับปรุงกฎหมาย Product Safety ประจำปีงบประมาณ 2556. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2557.

เอกสารอิเล็กทรอนิกส์

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. “เครื่องหมายต่าง ๆ ของ สมอ.” <https://www.tisi.go.th/website/service/marks>, 29 เมษายน 2562.

ผู้จัดการออนไลน์. “กูรู ชี้ช่องลงทุนอาเซียนไทยตลาด 7.7 แสนล้านเหรียญ.” <https://mgronline.com/business/detail/9580000049674>, 26 เมษายน 2562.

BOOK

Gilbert D. Harrell. Marketing : Connecting with Customers. New Jersey : Prentice Hall, 2545.